

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGETÁRIUM TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	2 kor.
Fél évre	4 "
Egész évre	8 "
Egyes szám ára	20 fill.

Felelős szerkesztő:
ZÁDORY KÁROLY.
Lap kiadó tulajdonos:
FIGULI ANTAL.

A lap szellemi és anyagi közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a Kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilatkozatok közlemények árszabály szerint számítatnak.

Cselédkérdés.

Mizeriának lehet mondani a cselédkérdést, amelyet sem törvény, sem hatósági rendelkezés meg nem oldhat, hanem a művelt társadalomnak kell szanálni, még pedig nem merev rendszabályok életbeléptetésével, hanem szeretettel, a humanizmus modern eszközeivel.

Égető szociális baj orvoslásáról van szó, amely országszerte napirenden levő panasz tárgyát képezi.

Erről az aktuális kérdéssel beszélt Wüstner Henrikné, az országos központi kath. nőegylet kiküldöttje folyó hó 14-én a petrozsényi kath. nőegylet alakulása alkalmából tartott diszünnepevényen az érintett szellemben a következőképpen:

„Egy éve mult, hogy Budapesten megalakult a nőegylet. Születése nem öletszerű volt, hanem a szükség kellette életre. Az emberiség fele része a nőt eddig télenél nézte, a mely elv pusztulással fenyegette a családi tüzhelyet. Más államokban már évekkel ezelőtt megalakult a házi asszonyok szövetsége, mi még csak a kezdet kezdetén vagyunk, de azért az eddig elért sikerek is remélnünk engedték, hogy lesz gyümölcs azon a fán, a mely tele van a remény virágaival.

Át fogjuk venni a multból, a mi szép és jó volt s összhangozatba fogjuk hozni a jelen követelményeivel.

Azt akarjuk, hogy mi nők is részt követeljünk magunknak a bennünket megillető szociális kérdések megoldásában s ezen a téren maradandó alkotásokat létesítsünk. A legsürgősebb megoldásra vár a cseléd kérdés.

Általános a panasz azon a téren, amelybe ez tartozik. A magas bér követelése mellett ügyesség, megbízhatóság és erkölcsiség tekintetében kifogás alá esnek s a mellett folytonos a panasz részükről a kevés bér, sok teendő és a felől, hogy erkölcsi és vallási tekintetben veszélyeztetve vannak. Tehát a cselédkérdéssel foglalkoznunk kell, ha nem akarjuk, hogy még jobban elterjedjen a baj, mert a rossz cseléd valóságos csapás a háztartásban. A cselédügy rendezésétől csak úgy várhatunk sikert, ha önmagunkon kezdjük a tökéletesítést. Neveljünk leányainkból kész háztartási hölgyeket, mert így segíteni fogunk nekünk abban, hogy a cselédek munkáját megítéljük, másrészt pedig könnyebíteni fogjuk cselédeink munkáját is. Szeretettel kell viseltetnünk irántuk, úgy kell őket tekintenünk, mint velünk együttélő felebarátainkat, a kikkel szemben éppen annyi követelni valónk van, mint a mennyi joguk van nekik velünk szemben. Szoktassuk gyermekeinket is ahhoz, hogy jól bánjanak a cselédekkel és meg kell velük értelnünk, hogy ők is velünk egyenrangú emberek. Ez tehát egyik célja a szövetségnek. Van azonban egy második cél is, és ez a kivándorlások megszüntetése. A statisztikai adatok bizonyítást tesznek a kivándorlások nagy számáról. Ezeket a kivándorolni szándékozó cselédekért rá kell beszélni, hogy keressék meg kenyerüket ebben a hazában és sajátítsák itt el azokat a házi teendőket, a melyekre egykor nekik is szükségük lesz. A harmadik célja a szövetségnek segíteni ott, ahol arra legnagyobb szükség van. Segi-

tenünk kell azokon a körülményeken, a melyek között a szegény nő személyzetnek még a tisztességes utról is el kell térnie kenyere megkeresése végett, mert a mint valaki mint kvártélyos asszony kerül szoba, sorsa meg van pecsételve. Ez az első állomás, mely után a végső ponton a teljes hitelenség következik be.

Az apostolok halászok voltak. Feszítsük ki mi is hálónkat, célunk lévén a helyes eszközöknek kiválasztása azok közül, a melyekkel csak célt érni remélünk. Ehhez a munkához apostoli lelkek, női apostolok kellene. Hogy a szövetség célját elérje, az ország összes hölgyeinek buzgalmára van szükség. Azért, miután a központ nevében Önökhöz szóltam, kérésem csak az, ha volt szavaimban meggyőző igazság, csiráztassa azt ki Isten kegyelmének a magja és hozzon ezerszeres gyümölcsöt a közjó és a haza javára.

A petrozsényi kath. nőegylet.

Megalakulása alkalmából diszünnepevényt rendezett a petrozsényi kath. nőegylet a Salgótarjáni Közsézbánya R.-T. vendéglátó épülete nagyeremében f. hó 14-én este. Méltó volt ez az ünnepség ahhoz a magaslatos célhoz, melyet Petrozsény és vidéke lelkes hölgyei egyesülésükkel maguk elé tűztek. A díszes nagyerembe egybegyűlt Petrozsény és vidéke értekezletének impozáns képviselői s osztatlan elismeréssel adozott az erkölcsi sikerért, amely társadalmi életünk magas színvonalát oly jóleső világításba helyezte. A neve katolikus volt, de lényegében nem volt semmi felekezetiesség. A más vallásúak együtt lelkesültek a hallottak szépsége és igazsága felett. Amit a program ígért, a valóság hatványozott mérték-

„PETROZSÉNY és VIDÉKE” TÁRCÁJA.

A kereszténynő a XX.-ik században.

Szentiványi Károly orsz. kath. egyesületi igazgató ünnepi beszéde.*

Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Urain!

Amerikában, Newyork előtt egy óriási szikla állott, mely a hajók behatolását meggátolta. A város gondoskodott arról, hogy azt a sziklát eltávolítsák. A sziklának eltávolítása egy nagy ünnepély keretében történt.

Az egész város összegyűlt erre az ünnepélyre, maga az elnök is és annak hat leánya. A szikla felrobbantása egy villamos batteriával történt és pedig úgy, hogy az elnök hatéves leánya megnyomta adott jelre a villamos vezetékek gombját, a következő pillanatban irtózatos dördülés hallatszott s a szikla eltűnt a tenger habjai között.

A modern ember munkája volt ez a 20-ik századbeli emberé, nekem pedig azt adták feladatul, hogy a 20-ik századba beállítsam a keresztény nőt.

De voltaképpen mi is a 20-ik század? A 20-ik század a tudományok különösen a technika haladásának egy óriási lépése. Az ember úr akar lenni az anyag felett. Ur, igazi ur. Sokan ezt úgy nevezik haladás, felvilágosodás. Annyit én is elismerek, hogy a 20-ik

*) Bazily Mihály a petrozsényi főgimn. VIII. oszt. jeles tanulója nekem gyorsírói jegyzete alapján.

századnak annak kell lennie, ami az embert urrá teszi, de ma még ez nincs így és nincs okunk arra, hogy a 20-ik század emlegetésével a mellünket feszegessük.

Miben haladtunk mi tulajdonképpen Mélyen Tisztelt Hallgatóság? Haladtunk a tudományokban, haladtunk a technikában. De ha ezen haladásoknak végeredményét nézzük, akkor azt tapasztaljuk, hogy az neveltségesen csekély, neveltségesen semmi. Semmi az eredménynek a fokát tekintve, semmi magát az eredményt tekintve. Semmi, mert bármit fedezett fel az emberi elme, az soha sem volt valami új, hanem mind meg volt már az Istentől teremtve és az ember csak belebotlott sokszor neveltségesen véletlenül. Mit csinált midőn felfedezte a gőzerőt: ott kotyeleskedett a konyhában és ott tapasztalta a gőz erejét egy fazékban forró víz felett. Hogyan jött létre az első gőzgép? Egy kis gyereknek az eszméje az egész, játékszerűen alkotta azt magának. De micsoda ez a parányi gőzerő a Vezuv tüzehez képest? Semmi! Vagy vegyük a villányt! Franklin találta fel, mintegy véletlenül jutott hozzá, amikor kis gyermekének gyönyörködtetésére papírsárkányt engedtek fel a magasba, s a villany szikra megütötte, s mi azzal jelenleg világítunk. Szép haladás, de micsoda kicsiség ahhoz az áramhoz képest, mely a világ forgását okozza, a melyről a tudomány azt állítja, hogy semmi egyéb, mint motorikus erő.

Készítetek selymet papírból. Párisban árulják az ilyen készített selymet s színben tökéletesebb, mint a

selyem hernyó által készített. Használnak ma a kemiában kén-savat, sósavat, királyvizet. De ezek nem új dolgok! Az arabok ismerték mindezeket. De micsoda csekélység ez a világhoz, a mindenséghez képest. Nem, nem vagyunk még ur az anyag felett. Előállítanak illatot — bocsánat, hogy kimondom — a marhatrágyából —, de hisz ez sem új dolog. Meg volt ez az illat már eredetileg, a fűben, a virágokban, a szerény ibolyában, csak leparólni kellett. Mindazt, amit az ember felfedez már régen létre hozta az isteni gondviselés, szeretet és providencia, hogy nekünk hasznunkra váljék. De azért szabad-e nekem a természetben kutatni? Szabad! Mert az ember az ő észével közelebb akar jutni az urhoz. A szentírás is úgy citalja az embert: homo dominus.

Én, az Isten gyermeke ur akarok lenni az anyag felett az én anyagommal, az én szellememmel.

De a 20-ik század még sem a haladás százada, hanem az elmaradottságnak a kora, mert a midőn haladtunk anyagiakban, elfeledtünk haladni az erkölcsökben. Mert nem urak vagyunk, hanem rabszolgák, szenvedélyeink rabszolgái. Mit ér az a sok szövetség Londonban, mely millió rőf számról ontja a selymet, hiszen több rongyot látunk most, mint régebben. Mit ér az, hogy látom azt a sok gabonát összeörörlve és mégis éhséggel szenved sok embertársam. Menjünk csak egy nagy városba, ahol minden nyomor koncentrálna van s ha azt látja az ember, bizony nem mondja, hogy ő homo dominus.

MOSKOVITS FARKAS és TÁRSA

CSIPŐ-, CSIZMA ÉS HADFELSZERELÉSI GYÁR. CS. ÉS KIR. KÖZÖSSÉGSZERES SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.

Petrozsény, Kossuth Lajos-utca Junger Samu házában

Elsőrangú készítményű férfi, női és gyermek lábbeliek, csizmák, munkás bakancsok eredeti gyári szabott árban árusítatnak.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

KÜLÖNFÉLÉK:

ben felülmulta. Ha lapunk szűk kerete engedné, még akkor sem volnánk képesek hüen és méltóképpen ecse-telni a lefolyt ünnepélyt, az emelkedett lelkek elragad-tatását. Ismertetjük tehát röviden annak lefolyását.

A bányatársulat teljes zenekara Kubata Béla kar-mester kipróbált vezetése mellett az alkalomhoz illő mesteri kompozíciókat adott elő a már megszokott precizi-tással. Tüntető elismeréssel honorálta a szép számú közönség az elragadó, a figyelmet lebilincselő művészi produkciókat s a közkiáratnak engedve programmon kívül is gyönyörködtettek a halás közönséget remek játékkal.

Mikor özv. *Maderspach* Viktorné urasszony, egy-leti elnöknő az emelvényre lépett, kitörő éljenzéssel fogadták, melynek csillapultával az ünnepélyt tetszéssel fogadott beszéddel nyitotta meg.

Kellemesen lepte meg a hallgatóságot, hogy az elnöknő, bár a magyar nyelvet tökéletesen el nem sajátíthatta, zengzestes nyelvünkön fejtegette azokat a társadalmi problémákat, amelyeknek megvalósítását a nögye-let feladatául kitűzte. Élénk helyesléssel fogadott megnyitó beszéde után.

Szentiványi Károly, az országos kath. egyet igaz-gatója (Budapestről) lépett a szónoki asztalhoz s magas, lendületes beszédben nagy tudással, elragadó szónoki erővel háromnegyedórát beszélt arról, hogy a XX-ik században mi a keresztény nő hivatása. Ez a hatalmas remek beszéd teljesen lekötötte a hallgatóság figyelmét. Behatott méltatását s ismertetését feleslegesnek tartjuk, amennyiben lapunk tárca rovatában gyorsírói jegyzetek alapján egész terjedelmében közöljük. A tapsvihar, az éljenzés, a frenetikus helyesléssel visszhangja volt a hatásnak, melyet az ünnepi szónoklat keltett.

A tapintatosan összeállított műsornak érdekes vál-tozatosságot kölcsönzött a férfiak két éneke. Salló Károly áll. isk. igazgató vezetése mellett. Előadták Schumanzi: „Élj őseink hazája” és Kreutzer „Kápolna”-című kvar-tettjét. Mindkét mesteri kompozíciónak szépsége precízen interpretálva lelkes érzést fakasztott s osztatlan tetszést keltett.

Wäszner Henrichné urasszony, a központi nögye-let kiküldöttje „A keresztény nő otthon”-át festette a művelt nők feladatának meggyőző, praktikus vonásaival. A helyeslő éljenzéssel honorált beszédet vezetőcik-künkben közöljük.

Szemlér Ferencz székelyudvarhelyi tanár szónoki rutinnal s meggyőző érveléssel bizonyította, hogy: „A vallás szerepe a nöeletében” mily magasztos, mily áldást hozó. A nagy hatás keltett szónoklatot, valamint *Buday* János petrozsényi plebános záróbeszédét csak lapunk legközelebbi számában közölhetjük.

Fél tízenegy órákor kihordták a székeket s a fiatal-ság táncra perdült és a hajnal közeledtével oszlott szét ünnepi hangulatban a közönség.

Mit mondanak a tudósok? Benned nincs lélek, mert nem találhatom meg benned, de ha nincs lelked te állat vagy. És te ember, ne csodálkozz, akkor ha tudod a földet, élvezel, mint az állat, mig elpusztulsz. De hát akkor hol a homo dominus?

Nézzük az irodalmat! Kiesik terméke a kezemből, mert minden betűje piszok. Azok, a kik azt írják vere-kednek a papíron a morzsáért, mint a kutyák, mert éhesek. Hogy anyaguk legyen az újságíróknak, széttépik a családi szentélyt, pellengére állítják a nőt, árucikkét csinálnak a nóból, kit csak a gyönyöröszközének tekin-tenek, a kinek pedig legerkölsőbbnek kellene lennie. Ez irodalom? Ez nem haladás Kedves Jó Testvérek, ez végtelen sülyedés, le a sárba, le a szemébe. Csak a keresztény szellem teheti emelkedetté a világot! Ez ezt be is igazolom. Nézzük csak a művészetet. Az egyiptomiak, a görögök művészetét. Mikor érjük mi azt utól? Messze vagyunk még attól. Az egyiptomiak gulákat emeltek, melyek a világámulatát hívják ki, de mit ér ez, ha tövét a rabszolgák ezreinek vére festé pirossa. A görö-gök szépművészete világhírű, de mit ér? ha ott a tárpei szikla, a melyről a gyöngö, fejletlen gyermekekben Isten képmását taszítják le.

Ki meri tagadni a római kultúra magas fokát? Senki! Van ma nemzeti kultúra? Nincs. De ha azokat a római erkölcsöket vizsgáljuk azt találjuk, hogy náluk hiányzott a nő. Róma női lakoszátyának festményei oly borzalmas sülyedést mutatnak, a melynek elősorolását nem tehetem, de önöknek Kedves Hölgyeim még képzelmük sem lehet azokról az ocsmányságokról. Mindenütt csak kéjhölgyet látunk, de sehol a valódi nőt. A nő náluk rongy volt, a mit széthelhetett tépni. S ha nem volt nő,

— **Erzsébet királyné** emlékére ünnepet ült f. hó 19-én Petrozsény közönsége. Az összes templomok-ban gyászstíli tiszteletet tartottak s az összes iskolák-ban felejtethetetlen Nagyszonyunk emlékeztetése ünnep-ségeek voltak, alkalmi szavakat, boldogult királynénk nemeslelkületét, érdemeit méltató beszédek s énekekkel róva le a nem muló kegyelet adóját.

— **X. Pius pápa** pappá szentelésének 50-ik év-fordulóját f. hó 15-én ünnepelték a petrozsényi kath. hivek. Dél előtt a róm. kath. templomban „Te Deum” volt s ragyogó szentbeszédet tartott *Szentiványi* Károly az orsz. kath. egyet igazgatója. Délután a szentferenc-rendi nővérek zárdaiskolájának nagytermében díszes köz-zönség előtt folyt le az ünnepély következő programmal s az érdeklődők osztatlan elismerése mellett: 1. „Ün-nepi nyitány” Webertől; előadják: Zuleger I., Sorbán T. és Weiss Joh. 2. „Előhang”, szavalja: Ulrich Otília. 3. „Fel, vigadozva az Urban”! 3 szól. kardat Piél ora-toriumából. 4. „Hódolat”; szavalják: Repáczy A., Nik M., Schwemmhammer P., Clauder M., Grausam E. és Grausam Zs. 5. Pápai himnusz. 6. Jézus szt. Pétert az egyház látható fejévé teszi. Előkép. Jézus: Bohne A. szt. Péter: Martonossy A. Apostolok: Stanek M., Joano-vits O. és Molnár E. 7. „Péter a szikla”; szavalja: Neurohr Olga. 8. Ünnepi beszéd, tartotta Szentiványi Károly (Budapest). 9. „Caprice”; zong. előadja: Weiss Johanna. 10. Az egyház működése. Előkép. Az egyház képviselője: Kendrey Ilonka. Angyalok: Clauder M. és Klinga M. Magy. szt. Erzsébet: Kostela F., apródja: Muschong E. Szegény gyermekek: Papp I. és Kadu E. Római hölgy: Clauder A. kisasszony; rabszolgái: Martonossy Zs. és Budai Jul. Missionárius: Ulrich O.: indiánusok: Sárossy I., Schmidt J., Bagoczky E. és Gurka O. Apáca (tanítónő): Klinga B. gyermekek: Sus-nek M. és Gostisch M. Apáca (betegápolónő): „br. Bánffy K.; megsebesült katona: Dékány I. 11. „Isten dicsősége” Beethoventől; 3 szól. karének. 12. „Induló”; előadták: Sorbán T., Zuleger I. és Weiss Joh.

— **Személyi hír.** *Walther* Béla tankerületi fő-igazgató a hét végén körünkben időzött s a petrozsényi áll. főgimnáziumnál tartott hivatalos vizsgálatot.

— **Esküvő.** *Rosenthal* Manó petrozsényi magán-hivatalnok folyó hó 25-én d. u. fél 3 órákor tartja es-küvőjét Kovács házán *Rosenthal* Kornelia urleánnyal.

— **Halálozás.** Petrozsényi községnek egy ismert s közkedveltségnek örvendő tipikus alakja költözött el a csendes emberek hazájába. *Grósz Adolf* volt községi rendőr, mindannyiunk „Grósz bácsi”-ja, most már hall-gatásával „teszi közhírré”, hogy mindnyájan odatérünk megpiheni, ahol a földi hivatás betöltésének küzdelme, fáradalma nem sorvasztja az idegeket, nem meríti ki a munkaképességet. Ős, régi polgára volt Petrozsénynek. Több mint negyedszázadon át munkás, tisztességes, buzgó

tagja volt a községi lakosságnak. Mint cipész, mint köz-ségi esküd, mint községi rendőr egyaránt kivette részét abból a becsületes munkából, amelynek teljesítésére vál-lalkozott. Számos gyermekét szépen felnevelte, önálló-sághoz juttatá. Négy év óta munkaképtelenné tette a betegség s e hó 19-én általános részvét kísérte örök-nyugalomra.

— **Katalin bál.** A lupényi iparos ifjuság folyó évi november hó 28-án a Mandl-féle venedéglő összes helyiségeiben világpostával egybekötött jótékonycélu, zárt-körü katalin bált rendez. Beléptidij: személyijegy 1 kor., családijegy 2 kor. 40 fill. Kezdete este pont 8 órákor. A tiszta jövedelem a helybeli róm. kath. templom javára fordítatik. Azon két hölgy, ki a világpostában a legtöbb levelezőlapot kapja, értékes jutalomba fog részesülni. A zenét a helybeli zenekar fogja szolgáltatni. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. Ételek-ről és italokról gondoskodva van. Az érdekes és látoga-tottnak ígérkező mulatságra felhívjuk az érdeklődők fig-yelmét.

— **Népies felolvasások.** A vulkáni ifjusági egyesület egy és fél esztendei fennállása óta olyan kul-tur-munkát végez, a melyre büszke lehet a megalkotója is, a vezetősége is. A vezetőség, érezve a felelőséget, a mely reá hárul, teljes odaadással végzi azt a nagy és nemes munkát, a mely egy egységes és egészséges ifjusági lelki élet megteremtését célozza. Sőt ma, a második munka évben már nem elégszik meg e nagyra-hivatott egyesület az ifjuság lelki továbbképzésével, ha-nem munkakörét kiterjesztette egy olyan térre, a mely minden körülmények közt elfoglalandó. Az egyesületen kívül állók foglalkoztatásáról van szó. A sok, részint értéktelen, részint ferde, gyakran pedig káros tanítások-nak, dogmáknak bacilusát akarja a néplelkekből az a lelkes gárda kiirtani, a mely zászlójára tűzte a jelszót: szeresd a népet. E célból egy-két ember pár szava, de annál több tevése megteremtette az ifjusági egyesület kebelében a népies felolvasásokat, a mely — bízunk ebben — nagy eredményekre vezet szűkebb társadalmi életünkben. Találják meg úgy *Blascheck* főmérnök, mint az ifjusági egyesület elnöke, mint dr. *Gidró* orvos, a választmányi agilis tagja önmagukban az elismerést azért, hogy kezdeményező és végrehajtó szíves munkájukkal megteremtették azt a bár zajtalanul működő, de saját magát dicsőítő népies felolvasást, a mely az általános felvilágosodottságot fogja adni az érdeklődőknek.

A vulkáni ifjusági egyesület f. hó 15-én délután tartotta meg első felolvasó délutánját. A társulati iskola egyik terme nagyszámú közönséget láthatott falai között ez alkalomból. A sorozatos népies felolvasást dr. *Gidró* Jenő bányarvos vezette be. A gyermekápolásról tartott tartalmas és sok új dolgot tartalmazó felolvasást. Az ifjusági egyesület köszönettel tartozik dr. *Gidró*nak nem-csak mint egyik kezdeményezőnek, de azért is, mer-

és ezzel vége. De ez nem szeretet, az igazi szeretet nem így lesz, mert az kiapadhatlan forrás. A szeretet ápolja azt a szegény beteget. A mai humanizmus olyan, hogy az anya kidobja gyermekét az utcára és a gyer-mek szülőit a kórházba viteti, hogy szabaduljon tőle, hogy azok az áldott lelkek az apákak, az ápolónők pó-tolják azt a szeretetet, a mi az ők lelkükből rég ki ve-zett. Mik azok a díszes palota árva házak, kórházak? A szeretet épületei? Igen, a szeretet museumai! Ez a szeretet, az isteni szeretet? Dehogy, nem díszes paló-tákra van szükség, a mely csak a szeretet pótlása; hanem igen is minden ember szívében ott kell lakozzék az isteni szeretet, minden kunyhó legyen árva ház, min-den szomszéd kórház, a hol a szenvedő embertárs vi-gaszt, az elárvult gyermek otthonot leljen. Ez szeretet? Nem, a szeretet nem lehet ilyen. Az igazi szeretet már csak szerete-szt bontva, elemeire szólitva találjuk meg a mai korban. Az igazi szeretet eszközi, hogy nemcsak a dusskalkodás között legyenek boldog, hanem a nyomor-ban is megelégedett. Differencia, óriási differencia van ma ur és szolga között. Mindenki, vagy legalábbis igen sok ember kicsinynek, alacsonynak tartja az ő hivatását, holott a legalacsonyabbnak látszó munkásemberre épügy szükség van, mint a legmagasabb rangú államférfiura. Kicsiny hivatás nincs. Az a kis miozma a gyomorba, a a pangreas a vesében ép oly szükséges az én életemre nézve, mint a hatalmas nap. A legkisebb rangú emberre ép oly szüksége van az emberi társadalomnak, mint az uralkodóra.

A XX-ik század tehát külsőségeiben halad, halad a technikában és a tudományokban is, de a szeretetben nem. És valljon miért van ez? Mert félre taszította az

megmutatta, hogyan kell rövid és azért érdekes felolvasást tartani olyan tárgyról, amely minden embert kell hogy érdekeljen ma, mikor az egészségügy nálunk, mint ahogyan statisztikailag bizonyítva is van, nem épen a legjobb lábán áll. Igéretét bírjuk a mi nagyrabecsült első felolvasónknak, hogy közelebb ismét elfoglalja helyét a felolvasó asztalnál ismét érdekes témát fejtve. A felolvasás előtt *Blascheck* főmérnök, az egyesület elnöke szép szavakkal köszöntötte az érdeklődőket s azzal zárta be az összejövetelt, hogy reméli a jövő előadások még nagyobb számú közönséget fognak vonzani az ifjusági egyesület helyiségebe. A folytatlagos előadások sorozatát minden egyes alkalommal fogjuk közölni.

— **Könyvtár adományozás.** Azt az örvendetes hírt regisztráltuk már, hogy a földmívelésügyi miniszterium a vulkáni ifjusági egyesületnek egy 100 kötetes könyvtárt adományozott. Most pedig azt hozhatjuk a közönség tudomására, hogy a könyvtárak országos bizottsága szintén megajándékozta a folyvást fejlődő egyesületet egy 150 kötetes könyvtárral, a melyhez szekrényt is küldött a bizottság. Most tehát már két könyvtár áll a tagok rendelkezésére. Reméljük, hogy gyakran és szívesen forgatja a fiatalság azokat a nagyon értékes könyveket, amik az ő művelődésének alapját képezik.

— **Kézrekerült betörők.** Említést tettünk arról a vakmerő betörésről, amely f. hó 2-án éjjel történt. Kohn Lázár petrozsényi kereskedő üzletében éjjelután neszt hallottak. A tulajdonos felnőtt leánya Sarolta a hálósobából kitekintett s a villamos áramvezetékét felgyújtva látott egy alakot kiosonni a konyhából az üzletbe, aki a menyezetenek irányítva forgópisztolyát elsütötte. Azután az udvaron még egy lövést téve társaival eltűnt. A községi rendőrség és a csendőrség nyomozta a tetteseket. A csendőrök helyes uton nyomoztak Merisor, Puj, Piski, Arad, Temesváron át egész Karánsebesig. Itt nyomot vesztettek. Az a személyleírás szolgált a nyomozás alapjául, amelyet Kohn Sarolta szolgáltatott. Annak alapján fogta el a puji csendőrség azt a betörőt, aki az üzletben s konyhában volt s lövést tett. Uglát-szik már biztonságban érezvén magát, visszatérőben volt Petrozsénybe. Pujon a csendőrök nyakon csípték s megvalva börtönbe zárták. Annnyira vakmerő volt, hogy abban a prémes téli kabátban járt, amelyet Kohn Lázártól ellopott. Megtalálták nála az ellopott aranyórákat, aranyláncokat, nyak- és karéket. Máshol lopott értékes arany-

ember az igazi keresztény nőt, félre dobta az érzelmét. Pedig senki se becsülje le az érzelmeket, mert az érzelmek mindig nagyobb befolyást gyakorolnak minden tekintetben, mint az értelem. Az értelem tévedhet a jobban, az igazságban, de az érzelem soha. Az érzelem a szívben, az igazságban soha sem fog tévedni. S ezért alkotja meg Isten az asszonyi szívet. A nőknek nagy hivatásuk van a XX-ik században s a legnagyobb hivatásuk az, hogy ne engedjék azt a keresztet kidönteni, melyet az emberiség boldogítására küldött a földre az Isten. Mert kereszt nélkül asszony nem létezhetett. Az asszony állat volt kereszt nélkül — épen abban a korban, a midőn az anyaság koronáját tette az ember a hamlokára. Isten az, a ki maga rajzolta meg az első asszony képét, Szűz Máriának képeben. Ehhez kellene idomítani az asszonynak a szívet.

Higgyék el Kedves Hölgyeim, az önök kezében hatalom van. Ne engedjék, hogy a férfi bálványimádó legyen. Ha az Önök tisztasága az isteni erényre út, akkor a férfi az Önök lelkében Isten képét látja és nem lesz bálványimádó. De látják, az a férfi, hogy szeretné sokszor az asszonyt, mikor még szíve tele van meleg érzésekkel s már is megismerte a nőt a bűnben? S ha ilyenben ismerte meg az asszonyt, hogyan szerethetné őt tovább? Hogyan szerethetné, ha egyszer az Ő bálványát meggyalázva látta? Ki állíthatná őt ismét vissza az istenség magaslatára? Tehát a nőknek uralkodnia kell és pedig lelkének tisztaságával.

Uralkodjanak Önök először egymás felett, alakítsák át egymás lelkét az Isten képére. Önök a nemzet alkotói; Önöktől származik a nemzet. S ha a forrás meg van fertőzve, akkor maga a folyó, a nemzet is degenerálódik.

Ebben áll a társadalomnak követelése az asszonyokkal szemben. Önök nagyra vannak hivatva, Önök Istennek kiválasztott eszközei, mentsék meg a társadalmat lelki szépségükkel, állítsák azt vissza eredeti tisztaságába, mert nem terem gyümölcs azon a fán, a melyről leverjük a virágokat. Ezen virágokat kell ápolnunk, akkor lesz jövőendő nemzedék.

Kívánom, hogy Isten visszavarázsolja a keresztény elket minden nőben az Ő szent szépségében.

nemük is voltak nála. A tettes konokul tagadott még akkor is, midőn a károsult és leánya felismerték a lopott tárgyakat, sőt utóbbi felismerte a tettest is, aki azt állítja, hogy egy előtte ismeretlen szászvárosvidéki ember-től vette azokat 50 koronaért, holott értékük az ezer koronát is meghaladja. A vizsgálat érdekében tettest, aki horvát származású famunkás Pujról, Petrozsénybe kísérte két csendőr s míg az egyik jegyet váltani ment, a betörő megugrott összelenccolt kezekkel s az éjjeli sötétségben mintha a föld elnyelte volna, eltűnt. A csendőrök éjjel-nappal keresték s harmadnapra más ruhába öltözve újból elfogták Merisoron. Összelenccolva hozták Petrozsénybe a csendőrséghez, hol a nyomozatot erősen folytatják. Kétségtelenné látszik, hogy a betörő egy szervezett betörő-bandának főcinkosa. Találtak nála betörő számszámokat több vidéki pénztár pontos rajzát. Csendőrségünk ügyessége, önfeláldozó buzgalma előreláthatólag nagyobb rablásoknak vette elejét. A banda tervezett működésének színtere több vármegyére kiterjed s nemcsak pénztárazetekenél, hanem nagyobb kereskedőknél is terveztek betörést s a felfedezett nyomon, vagy hurokra kerülnek a bandatagjai, vagy belátják, hogy terüket meghiusította csendőrségünk dicséretes ébersége, melyet hihetetlen ügyességgel azonban mégis sikerült az elfogott betörőnek kijátszani a múlt éjjel. Oda volt keze, lába láncolva a csendőrség őrszobájában két vaságyhoz, mellette ült egy csendőr, aki éjjelig aludt s éppen akkor váltotta fel társát. Közvetlen mellette volt a betörő. A községi éjjeli őr a kályhába szemet tett. A csendőr hirtelen felkiáltott, hogy szökik a rabló. Ebben a pillanatban a kinyitott kettős ablakon kiugrott. A csendőr utána ugrott, üldözőbe vette, az éjjeli őr fellármázta a csendőrséget utána ment az egész őrség, sürgönyöztek, telefonáltak, nyomoznak minden irányban, de lapunk zártáig eredménytelenül. Csodával határos, hogy mimódon vette le észrevétlenül kezéről, lábáról a bilincseket pár pillanat alatt, míg az éjjeli őr a kemencénél tüzet élesztett s az ágyalatt átbujva, hogyan nyithatta ki oly gyorsan a külső s belső ablakot, hogy mire a csendőr odaugrott, már kiugorhatott. A csendőr-szárnyparancsnok is a laktanyában volt s előzőleg intézkedett, a betörő éber őrzéséről, ami meg is történt. Elképzelhetetlen, hogy a betörő még is megszökhetett.

Csalódni emberi dolog, de nem okvetlenül kell. Ha e névre „RÉTHY” figyelünk, úgy nem csalódnunk, hanem eredeti *Pemetzfil-cukorkát* kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszert, mely *kohogés, rekedtség és hurutos bántalmak* sok ezer esetében *oly kitűnően bevált.* De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a „RÉTHY” név.

Kérelem. Tisztelettel kérem a m. t. helybeli és vidéki vevő közönséget, miszerint a közelgő *karácsony* és *ujévi* szükségletét előbb szerezze be, amennyiben a karácsony hetében annyi a dolog, hogy nem lesz módunkban a kellő figyelmes kiszolgálás, karácsonyi és ujévi kiállításunk e hó 25-én nyílik meg, és szívesen látom a t. vevő közönséget kiállításom megtekintésére, minden bevásárlási kényszer nélkül és így a vevő közönség tájékozva lesz, hogy milyen raktárt és választékot talál a Párisi nagyáruházban Petrozsény, (Rosenberg Ignác-féle palota).

Teljes tisztelettel
Ujhelyi Lajos.

Nyílttér.

Köszönet nyilvánítás.

A felejthetetlen hitves, anya és rokon gyászos elhunytá alkalmából, mindazon jó ismerőseinknek, kik részvétükkel mérhetlen fájdalomukat csak némileg is enyhíteni sziveskedtek, ezúton fejezi ki igaz háláját a
Liszka család.

A KOLOZSVÁRI

„KRISTÁLY” GŐZMOSÓ GYÁR

képviselőt keres, megfelelő jutalék ellenében a

PETROZSÉNYI piacra.

Cím: „KRISTÁLY” Gőzmosó-gyár

KOLOZSVÁR, (pályaudvar).

Üzlethelyiség, lakás és nagy pincze azonnal kiadó
Imling-féle ház 301. szám
Petrozsény.

Dévai Hitelbank Részv.-Társ. Raktárházai.

A *Dévai Hitelbank Részvénytársaság* igazgatósága felhívja a gazda, kereskedő és iparosközönség figyelmét újonnan épített modern berendezésű raktáira és vasbeton pincéire. A raktárházak a dévai állomás pályatestével iparvágány által vannak összekötve s a reexpeditionalis díjkiegymenítés kedvezményét élvezik.

Elvállaljuk:

Gabonának, valamint mindennemű nyerstermékeknek, szesznek, pálinkának beraktározását a legelőnyösebb díjszabások és feltételek mellett.

Előleget nyújtunk minden néven nevezendő árura a legolcsóbb kamatláb mellett a lehető legmagasabb kvótáig, valamint elvállaljuk mindenféle termékek és árucikkek bizományilag való eladását a legmérsékeltebb jutalék mellett.

Elvállaljuk mindenféle árunak *fuvarozását, ki- és berakását, kezelését* és a szállítmányozás üzlettel járó minden teendő végzését a legmérsékeltebb tételek mellett.

Felhívjuk a közönség figyelmét *szesz-szabad. raktárunkra*, valamint újonnan létesített *áruosztályunkra* s kívánatra bárkinek megküldjük raktári szabályzatunkat és díjszabásunkat.

Készséggel szolgálunk a legmérsékeltebb speciális ajánlatokkal *kérdőzködés* esetére.

Minden küldemény a **«Dévai Hitelbank Részvénytársaság Raktárházai»** címre küldendő.

5—6

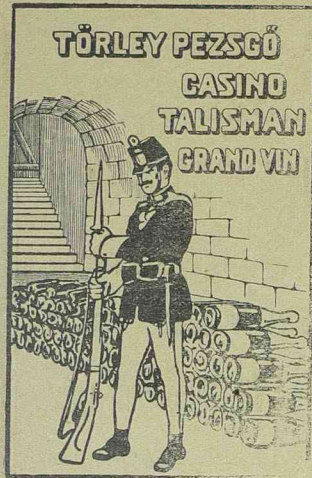
Dévai Hitelbank r.-t. igazgatósága.

Ajánlok

e. hó 15-től egész 1909. január hó 1-ig friss kőser libaszirt, 50 kilós vételnél 2.60 kor., kisebb mennyiséget 2-70 koronaért. ... **ICZKOVITS LÉBA.** Dombora-féle ház udvarán. ...

Egy józan életű,

szorgalmas és jómagaviseletű **írnok** ügyvédi irodámban azonnal fölvéttetik.
Dr. OLÁRIU MIKLÓS ügyvéd Petrozsény.

Hirdetések
 jutányos áron
 felvételnek
 e lap
 Kiadóhivatalában

Köhögés, reketség és hurut ellen
 nincs jobb a

Réthy-féle **ezükorkánál**
 pémetefű

Vásárlásnál azonban vigyázzunk
 és határozottan RÉTHY-félét kérjünk,
 mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Czipész- és csizmadia-segédek

állandó munkára felvételnek

Cim: KOHN MÓR
 Petrozsény.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
 tudomására hogy a Kossuth Lajos-
 utcában levő

Emke kávéházat és éttermet

a legmesszebbmenő igényeknek meg-
 felelőleg ujonnan fényesen átalakítva
 október hó 24-én megnyitottam.

Estenkint Balogh Józsi zenekara tart hangversenyt.
 Midőn semminemű áldozatot sem ki-
 méltam, hogy a n. é. közönség részére
 egy kellemes szórakozást helyet te-
 remtsek, kérem jóindulatu becses tá-
 mogatásukat alázatos tisztelettel

SOHR HENRIK
 szállodás.

Első petrozsényi
 könyvnyomda és
 könyvkötészet

Van szerencsém Petrozsény és vidéke mélyen
 tisztelt nagyérdmü közönségének

tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **könyv-
 és papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkal dusan fel-
 szereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányo-
 sabban kielégitem. **Tanszerek-, rajz- és íróeszközök, tankönyvek,
 imakönyvek, albumok** stb. nagy választékban állnak rendelkezésre
 s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a
 legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzés,
 kártyák** stb. kereskedésemben jutányos áron kaphatók.

**Papir-, rajz-
 és
 könyvkereskedés.**

Midőn a kultúra tért hódított
 a Zsilvölgyben, Petrozsényben
 nyomdát állítottam, a társadalmi
 életnyilvánulás követelményeit ki-
 elégítendő hírlapot indítottam, hogy
 a sajtó erejével a hazafias célt
 szolgáljak. A kezdeti nehézsé-
 geivel küzdve, anyagi áldozatok
 meghozatalával tartottam fenn s
 oda fejlesztettem a nyomdát, hogy
 a legmesszebb menő igényeket a
 legjutányosabban kielégíteni képes
 vagyok; miért is a n. é. közön-
 ség szíves támogatását kérem.

A művelt közönség folyton
 fokozódó igényeinek a haladás,
 a fejlődés kívánalmainak ki-
 elégítését szem előtt tartva
KÖNYVKÖTÉSZETET
 rendeztem be gépezettel, a
 legmodernebb eszközökkel fel-
 szereltem s ebbe a szakmába
 vágó munkálatok teljesítését
 megelégedésre s a legjutányo-
 sabban elvállalom.

Teljes tisztelettel:

FIGULI ANTAL.

Hivatalos- és
 magánnyomtatványok.

„Petrozsény és Vidéke”
 kiadóhivatala.

Karácsonyi és ujévi nagyvásár a PÁRISINAGYÁRUHÁZBAN

Petrozsény, Kossuth Lajos-utca és tér, Dr. Rosenberg Ignác-féle ház.

Mindenki vásároljon a Párisi Nagy Áruházban, hol
 karácsony és ujévre az alatt jelzett ajándéktárgyakat
 szerezhetjük be: Dohányzó készletek, szivar-, dohány-,
 cigaretta- és pénztárcák, utikészletek, bőröndök, velen-
 cei tükrök, plüskazetták, plüsalbumok, arckép- és leve-
 lezőlapnak, emlékkönyvek, fali-diszek, fali-képek, china-
 ezüst-, üveg-, és porcellán-tárgyak, kézi-táskák (ridikül)
 körömkészletek, báli legyezők, illatszerek, pipere-szap-
 panok, szappan áruk, sakk és dominók.

Gyermek-játékokban, baba-kocsik, francia- és öltözött babák, porcellán,
 nikkel és cinedények, mozgófényképek, laternamagikák, tivoli és társas-
 játékok, építészekrények, felhuzós autók, sinen járó vonatok,
 puskák, kardok, továbbá férfi és női fehérneműek, boák, sárcipők, eső-
 ernyők, nyakkendők, gallérok, kényes, gamásnik, téli alsó trikók, ha-
 risnyák, sapkák, fekete és fehér kötények stb.

Tömeges látogatásokat kérem teljes tisztelettel:

UJHELYI LAJOS, Petrozsény